

וּבְקֶרְאָתָהּ

וּקְרֵאתָ לְשַׁבַּת עֲנִי, לְקָדוֹשׁ ה' מְכַבֵּד

פרשת וּבְקֵרְאָהּ

א שבט תשע"ז

ראש חודש

גליון שבועי מענייני הפרשה

מבית מדרשו של הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א

גליון מס'

55

דבר העורך

הגיון פשוט

ידוע היה המהר"ם מקוברין במדותיו האצילות, מימיו לא נקם ולא נטר לאיש, ואף כשפגע בו מישהו היה הוא מהנעלבין ואינם עולבין.

שאלו אותו: היתכן? הלא אמרו שתלמיד חכם צריך לנקום ולנטור כנחש?

השיב רבי מאיר: תארו נא לעצמכם, לעתיד אני בא לפני בית דין של מעלה, אחרי שאנקום ואנטור באנשים הפוגעים בי, והנה ישאלוני: מדוע נקמת ונטרת? ואז אשיב: תלמיד חכם הייתי...

ומיד כל דרי מעלה יפרצו בצחוק גדול: ראו נא "תלמיד חכם" שכזה...

אך אם לא אנקום ולא אנטור לאיש, כשאבוא לבית דין העליון, במקרה וישאלו אותי: מה טעם לא נקמת, כתלמיד חכם? אזי אשיב: לא ידעתי כי הייתי באמת תלמיד חכם...

ואז, יגידו שם מה שיגידו, אך לא יצחקו ממני... זה היה ליבם של גדולי ישראל שגם הדברים שיכלו לעשות בלב שקט - העבירו על דעתם והתנהגו בכבוד כלפי כולם.

בברכת שבת שלום

הדלקת נרות: 16:54
(לנוהגים 40 דק': 16:34)
צאת שבת: 17:46 ר"ת 18:21

ירושלים

הדלקת נרות: 16:51
צאת שבת: 17:43
רבנו תם: 18:16

תל אביב

הדלקת נרות: 16:54
צאת שבת: 17:46
רבנו תם: 18:20

באר שבע

משלחן גבוה

אמונה - עד כמה?

"וישלח אהרן את מטהו ויהי לתנין וכו' וישליכו וכו' ויבלע מטה אהרן את מטותם" (פרק ז, ט, י, יב) הנה כאן היה נס בתוך נס, כי כשהשליך אהרן את מטהו נהיה תנין. וכשהשליכו החרטומים מטותם ונהפכו לתנינים, אז חזר התנין ונעשה מטה אהרן, ואז בהיותו מטה בלע מטותם.

וכאן מעיר בזוהר הקדוש (דף כח:): בענין הפלא של תחיית המתים לעתיד, ואומר: בא וראה מטה אהרן שהיה עץ יבש, עשה הקב"ה בו מופתים ושתי שליחיות נעשה בו. האחת: שעץ יבש בלע את התנינים ההם. והאחת, שהרי לזמן מה, הפך להיות בעל רוח חיים ונעשה בריה. והמשיך ואמר רבי אלעזר (שם) תפח רוחם של אותם האומרים שאין הקב"ה עתיד "להחיות מתים", שהרי איך תעשה מהם בריה חדשה. יבואו ויראו אותם השוטים רשעים הרחוקים מהתורה ומהקב"ה, הרי בידו של אהרן היה מטה עץ יבש, והפך הקב"ה את המטה לבריה ברוח וגוף. קל וחומר לגופות המתים שהיו בהם רוח ונשמה קדושה ושמרו מצוות התורה ועסקו בתורה יומם ולילה והקב"ה הטמינם בעפר, שיעשה הקב"ה אותם לעתיד לבוא בריה חדשה. ע"כ דברי הזוה"ק.

ובזוהר (פרשת בלק דף רד:): מסופר, שנפטר איש אחד ואז בכה בנו היתום עליו ונעשה נס וחי. והתפעלו רבי אלעזר וחבריו וברכו מחייה המתים. ועיין עוד בפסחים (דף ג.). ובזוה"ק פרשת וישלח (דף קעה). על הפסוק "ויהי בצאת נפשה כי מתה", וכן אנו רואים בעין תחיית המתים, שהרי בחורף כל העצים נעשים שלכת בלא עליו, ויבשים. ובהגיע זמן מסויים חוזרין וחיים. גם המעופף שנקרא "פרפר" יש זמן שנושרין כנפיו, ונשאר רק גופו כמת ומוטל כך הרבה זמן, ופתאום חוזר וחי ומצמיח כנפים ושוב מעופף.

מכל זה יכול האדם להבין גם בשכל. הגם ש"אמונת" תחיית המתים צריכה אמונה פשוטה כי כך מצותה. הגם שהיא נוגדת את השכל הפשוט אבל הקב"ה ישתבח שמו, וכי יש דבר שנפלא ממנו וקשה עליו?! אין, הכל ברשותו והכל בכוחו. ונוכל לראות זאת משאר "ניסים שונים" שנעשו ונעשים ושיעשו.

בא וראה פלא גדול עוד מהעוף הנקרא "חול" וכנזכר באיוב (פרק כט). שרבותינו אמרו שחי אלף שנה ואחרי כן יוצאת אש מקינו ושורפתו ונשאר בו כביצה. וחוזר ומגדל איבריו וחי ומתחדש. והובא בדברי החיד"א בספר "מדבר קדמות" (מערכת ח אות א). וע"ש עוד דברים.

ובכן, היפלא מה' דבר!?

וישנם בני אדם שומרי תורה, ואף על פי כן כששומעים ענין 'תחיית המתים', נדמה בעיניהם כמין "דיבורי דמיון" חס וחלילה. והנה הקב"ה הראה ליחזקאל בנבואה ואמר לו בבקעת דורא: "התחייה העצמות האלה" ואחר כך החייה את כל שבט אפרים שהיו מוטלים כך בעצמותיהם, שפתאום העלו בשר ומתחו גידים וכוסו בעור. ואחר כך צוה לרוח "פחי באלו" וחיו.

ה' יזכנו להאמין היטיב ולצפות לתחיית המתים. וכמו שאנו מברכין שלש פעמים בכל יום "ונאמן אתה להחיות מתים ברוך אתה ה' מחייה המתים". נאמין, נחייה, ונזכה. אמן.

שבת שלום ומבורך!

מעשה שהיה

תשלום יקר

הצדיק רבי יצחק-מאיר, בעל 'חידושי הרי"ם' ומייסד שושלת גור, היה בנו של רבי ישראל רוטנברג, רבן של מגנישוב וגור. אביו נמנה עם תלמידי רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב, והיה ממקורבי המגיד מקוזניץ. בבואו לקוזניץ נוהג היה רבי ישראל להביא עמו את בנו. המגיד אהב להשתעשע עם הנער החרדי בדברי תורה. כשגדל והיה לאיש, נשא לאישה את בת הגביר ר' משה חלפן-ליפשיץ מוורשה, ועד מהרה התפרסם שמו כ'עילוי מוורשה'.

רבי יצחק-מאיר הצעות לכהן כרב בקהילות חשובות, אך את כולן דחה. גם לאחר שחותנו ירד מנסכיו וימים קשים באו על המשפחה, התעקש רבי יצחק-מאיר שלא לקבל עליו את עול הרבנות. הוא הוסיף ללמוד וללמד תורה, ועם זה שלח יד במסחר בספרים והתפרנס בדוחק.

החדר שבו פעלה ישיבתו של רבי יצחק-מאיר נעשה עם הזמן צר מהכיל. נוצר צורך להרחיב את החדר, כדי שהלימוד במקום יהיה נסבל וכדי לאפשר את הצטרפותם של תלמידים חדשים שהתדפקו על דלת הישיבה. אולם רבי יצחק-מאיר חשש כי המעבר מהמקום הקבוע למקום ארעי, לשם ביצוע עבודת ההרחבה, יפגע בלימוד ויגרם ביטול תורה. משום כך סירב בתוקף לכל תכנית של בנייה והרחבה.

כך הוסיפו עוד ועוד תלמידים - כולם חריפי מוח - להיחבק אל תוך החדר הצר. כשלא היה אפשר עוד לדחוס במקום אפילו סוכה, החלו לצבוא על החלונות. יום אחד, כאשר כבר באו מים עד נפש, אמר רבי יצחק מאיר: "לו היה מישהו מצליח להתחיל ולהשלים את עבודת הבנייה בתוך יום אחד, יהיה מסב לי קורת-רוח מרובה". משאלה זו נראתה בלתי-ניתנת להגשמה. הדבר נודע לחסיד ר' יעקל. הוגיע הלה את מוחו בניסיון למצוא פתרון לבעיה. לפתע הבריק במוחו רעיון.

בוורשה התגורר קבלן גדול ועשיר, שלא נמנה עם החסידים ואף לא עם עדת היראים לדבר ה'. הלך ר' יעקל לאותו קבלן וסיפר לו על הצפיפות הקשה בישיבתו של רבי יצחק-מאיר. הקבלן, שאמנם שמו של 'עילוי מוורשה' הגיע גם לאוזניו, לא התרשם במיוחד ממצוקת ישיבתו ותלמידיה. נקב אפוא הקבלן בסכום נכבד שאותו דרש כשכר, קצב זמן כמקובל לעבודה, והמתין לתשובתו של ר' יעקל. "על הכסף עוד נדבר", השיב לו ר' יעקל, "אך הזמן שקצבת לא בא בחשבון!". "כלומר?", תמה הקבלן. "כלומר", השיב ר' יעקל, "העבודה צריכה להתחיל ולהסתיים בתוך יממה אחת בלבד". הביט בו הקבלן כעל מי שדעתו נשתבשה עליו. "איש לא יעשה לך עבודה זו בפתח מהזמן שאמרתי!", פסק.

ר' יעקל לא מיהר להשפיל עיניים נבוכות. להפך, הוא נתן בקבלן מבט חד וחודר. "ורשה לי להציג לך שאלה אישית - כמה שנים נשואים אתה ורעייתך?". על-אף תדהמתו מן השאלה האישית הלא-צפויה, ואף כי לא הצליח לרדת לסוף דעתו של ר' יעקל, נקב הקבלן במספר שנות נישואיהם.

"וילדיים?", הוסיף ר' יעקל לחטט במצבו האישי של הקבלן. "למרבה הצער, עדיין אין", ענה הקבלן בעצב. "ובכן", נענה ר' יעקל בהתלהבות, "זאת העסקה המוצעת - אתה תבנה את המקום בתוך יממה אחת, ובתמורה ירכיב הרבי בילדיים!". מיותר לציין כי ר' יעקל לא תיאם מראש עם רבי יצחק-מאיר את ההתחייבות שמסר לקבלן בשמו. ניצוץ של תקווה ניצת בעיני הקבלן. שקל את דבריו של ר' יעקל ולבסוף הסכים.

בימים הבאים הושלמה תכנית ההרחבה של הישיבה, וכל חומרי הבנייה הובאו למקום. הקבלן הגדול, שהעסיק תחתיו פועלי-בנייה רבים, הכין ליום המיועד קבוצה גדולה של פועלים. כשהכול היה ערוך ומוכן, הודיע ר' יעקל לרבי יצחק-מאיר כי למחרת תתבצע העבודה, בדיוק כפי שרצה - בתוך יום אחד. למחרת התקיים שיעורו של רבי יצחק-מאיר במקום אחר, ובין כותלי ישיבתו ומחוצה לה, המולה רבה. ברזילים, לבנים, חומרי יציקה ופועלים רבים, ועל כולם מנצח מיוזעו הקבלן. העבודה נמשכה כל היום, הלילה ואפילו בשעות הבוקר המוקדמות. רק שעה קלה לפני מועד השיעור הקבוע בישיבה הותקנו החלונות. מה שהיה עד לפני יממה אחת בלבד חדר צר ועלוב נהפך עתה לאולם מרווח. כמה פועלים עדיין שקדו על השלמת הדברים הקטנים והאחרונים. כשהגיע רבי יצחק-מאיר לישיבתו, התקשה להאמין למראה עיניו. יממה אחת והמקום השתנה לבל הכר! עיניו זהרו וכלו-כולו אמר שמחה וקורת-רוח. "פלאי-פלאים! פלאי-פלאים!", מלמל.

באותו רגע ניגש אליו ר' יעקל, שהבין כי זו שעת הכושר. "הכול טוב ויפה", אמר, "אבל התשלום הוא יקר מאוד. הבטחנו בשמכם לקבלן - בן!". בבת-אחת התחלף החיוך על פניו של רבי יצחק-מאיר בארשת רצינית. למשך כדקה שקע בשרעפיו. "יעזרהו ה' יתברך", פלט לבסוף ונכנס פנימה להתחיל בשיעורו היומי. לתקופת השנה הוזמן רבי יצחק-מאיר לשמש סנדק בברית של בן הקבלן.

לקראת שבת

מתוך הספר 'לעשות את השבת'

מעלת התשובה בערב שבת

מעלת התשובה בערב שבת

יום הששי טרם קבלת קדושת שבת יכין את נפשו לקבלת הקדושה, ויטהר לפני השי"ת בסדר תשובה שלימה. לכן יקבע איזה זמן להתבודד בחדריו, ולפשפש במעשיו שעשה בששת ימי החול, ויהיה מודה ועוזב, ויבקש רחמים מאת ה' הטוב חנון המרבה לסלוח שיסלח לו על אשר חטא, ושיעזרהו שלא יחטא עוד. ובהנהגה זו נעשה זך ונקי ויאר בו תוספת אור הנשמה היתירה.

ממה ישוב

מז. יבוש ממעשה החול שעבר עליו, בביטול רצון הבורא ב"ה מעבירות הגדולות או הקטנות, זדונות או שגגות, והמרה את פי ה' לעשות גדולה או קטנה. ואף אם ימצא עצמו על הדרך הנכון, ויודע בנפשו כי לא עבר על רצון הבורא ממצות עשה דאורייתא או דרבנן ומכל שכן במצות לא תעשה, אף עבירות שאדם דש בעקביו פשפש ולא מצא, מ"מ הנה ישוב אל ה' ויתחרט על כל מחשבה ודיבור ומעשה שעבר עליו בכל ימי החול אשר לא לה' המה, כי תדע שמחשבה קלה כמות שהוא אם אין בה כוונת מצוה לה' תיכף שורה עליו הסט"א. (סידורו של שבת ח"א שורש א ענף ג).

מח. כמו כן ישוב מעבירות שבין אדם לחבירו, ובפרט יראה לפייס את אשתו ובני ביתו אם הצטערו על ידו במשך השבוע, כי שלימות התשובה היא רק כאשר ישוב גם מעבירות שבין אדם לחבירו.

הופיע ויצא לאור העולם במהדורה שנייה הספר

מלא ידינו מברכותיך

הלכות ונהגות ליום ט"ו בשבט, חידושי הלכה ואגדה

מאת הגאון האדיר הרב אלעזר זאב רז שליט"א

בתוספת סדר הלימוד לליל ט"ו בשבט בצורה מפוארת ומדוייקת

להשיג בחנויות ובטלפון: 052-7647-188

לרגל ההוצאה
25 ש"ח
בלבד

כתב הצדיק הקדוש בעל הפלא יועץ:

ממי שאקבל ממנו טובה -

אשלם לו במיטבא ולבקש רחמים עליו...

מנין אברכים תלמידי חכמים יעלו לציונו הקדוש

של הגאון הקדוש רבינו אליעזר פאפו זיע"א

בעל ה"פלא יועץ"

אשר בבולגריה - ויעתירו בתפילה עליכם, וכבר רבים נושעו

על ידי שהחזיקו את הכולל על שם רבינו...

לתרומות ומסירת שמות חייגו: 041-4456-058